

Handläggare
Erika Sahlén
Telefon: 08-50800938**Till**
Förskolenämnden
2025-10-21

Skrivelse angående bristande stöd vid övergången från förskola till anpassad skolgång

Svar på skrivelse från Åsa Nilsson Söderström (L), Sophia Granswed Baat (M) och Ismail Ali (C)

Förvaltningens förslag till beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Åsa Nilsson Söderström (L), Sophia Granswed Baat (M), och Ismail Ali (C) har inkommit med en skrivelse om bristande stöd vid övergången från förskola till anpassad skolgång. Skribenterna beskriver att barn i Stockholms stad inte erbjuds möjlighet att gå kvar ett extra år på förskola samt att barn med omfattande stödbehov inte alltid identifieras i tid. Barnens behov riskerar att förbises och deras rätt till stöd riskerar att utebli. Ekonomiska incitament lyfts som en anledning till att barn inte erbjuds att gå kvar ett extra år på förskolan. Utifrån de, av skribenterna, uttryckta bristerna, ställs fem frågor. Förskoleförvaltningen besvarar de frågor som faller under nämndes ansvarsområden.

Utgångspunkten i Stockholms stad är att barnet ska få delta i den skolform där kunskap finns för att ge barnet åldersadekvat stöd. Förvaltningen är av uppfattningen att Stockholms stad har ett väl utvecklat arbete med tydliga processer upprättade kring övergångar från förskola till förskoleklass för barn med omfattande behov. Vidare betonar förvaltningen att det centrala är att varje barn ges individuellt anpassat och åldersadekvat stöd vid övergången mellan skolformerna i enlighet med nationella riktlinjer och lagstiftning.

Bakgrund/Ärendet

Åsa Nilsson Söderström (L), Sophia Granswed Baat (M), och Ismail Ali (C) har till förskolenämnden lämnat skrivelsen ”om bristande stöd vid övergången från förskola till anpassad skolgång”. I skrivelsen ställs frågor om övergången från förskola till förskoleklass för barn med omfattande behov. I skrivelsen lyfts att det framkommer brister i hur Stockholms stad hanterar övergångar

FörskoleförvaltningenKaplansbacken 10
Box 12278
102 27 Stockholm
Växel
Fax<https://start.stockholm/>

från förskola till anpassad grundskola för barn i behov av omfattande stöd. Det framhålls att Stockholms stad, till skillnad från flera andra kommuner, inte erbjuder barnen möjlighet att gå kvar ett extra år på förskolan. Vidare understryks att ett extra år i förskolan kan ge barnet tillgång till särskilt verksamhetsstöd under utredning. Barnet kan efter ett extra år i förskolan gå vidare direkt till anpassad grundskola och få det stöd barnet har rätt till.

Skribenterna lyfter att barn med omfattande behov inte alltid identifieras i tid, särskilt när de inte har gått i förskola. Detta gör att deras behov riskerar att förbises och att rätt stöd uteblir. En ytterligare faktor som lyfts fram i skrivelsen är att ekonomisk hänsyn ibland väger tyngre än barnens behov. Förskolor kan, enligt skribenterna, vara ovilliga att låta barn i behov av särskilt stöd gå kvar, eftersom det upplevs som kostsamt och begränsar möjligheten att ta in andra barn till förskolan. Skribenterna ser den kommande reformen med tioårig grundskola, som införs 2026, som ett viktigt tillfälle att rätta till dessa brister. Samtidigt understryker de att ökad flexibilitet och ett tydligt barnperspektiv behöver införas redan till höstterminen 2025.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande utveckling.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 13 oktober 2025. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 15 oktober 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nedan följer frågeställningarna i kursiv stil, följda av förvaltningens svar.

1. *Hur ser förskolenämnden på nuvarande praxis att inte tillåta ett extra år i förskolan för barn med särskilda behov, i jämförelse med hur andra kommuner agerar?*

Utbildningsförvaltningen och förskoleförvaltningen har gemensamma rutiner och processer för att övergången för barn i behov av stöd ska vara smidig, trygg och ändamålsenlig.

I Sverige råder skolplikt, skollagen anger att barn ska börja förskoleklass det kalenderår de fyller sex år.¹ Utgångspunkten i Stockholms stad är att barnet ska få delta i den skolform där

¹ Skollagen (2010:800) 7 kap. 4 §.

kunskap finns för att ge barnet åldersadekvat stöd. I Stockholm finns tre alternativ för barn som ska börja i förskoleklass:

- Förskoleklass i grundskola
- Lokalintegrerad elev i någon av Stockholms stads anpassade grundskolor
- Uppskjuten skolplikt

Vårdnadshavare till barn med intellektuell funktionsnedsättning kan söka plats i förskoleklass på den grundskola det önskar för sitt barn. Alla grundskolor i Stockholms stad har samma skyldigheter och möjligheter att erbjuda dessa elever adekvat stöd.

Ett annat alternativ för vårdnadshavare till barn med omfattande behov är att ansöka om plats som lokalintegrerad elev i någon av Stockholms stads anpassade grundskolor. För detta krävs att barnet har något av nedanstående:

- Intellektuell funktionsnedsättning
- Generell psykisk utvecklingsavvikelse (Global delay, diagnoskoder F88 eller 315.8)
- Syndrom som är förknippade med intellektuell funktionsnedsättning (t.ex. Downs syndrom)

Som lokalintegrerad elev i den anpassade grundskolan får barnet ta del av samma anpassningar och stödformer som inom den anpassade grundskolan. Ansökan görs genom att förskolan, tillsammans med vårdnadshavare, skickar in en ansökan som utgörs av en pedagogisk beskrivning samt ett medicinskt eller psykologiskt intyg som visar på någon av ovan nämnda diagnoser.

För barn som ännu inte fått någon av ovan nämnda diagnoser men där det finns tydliga indikationer på intellektuell funktionsnedsättning kan utbildningsförvaltningen göra en individuell handläggning, i syfte att pröva möjligheten till placering i förskoleklass vid en anpassad grundskola. Inför läsårsstart 2025 var drygt 130 elever beviljade att gå förskoleklassåret som lokalintegrerade elever i anpassad grundskola.

Det finns ingen generell praxis inom Stockholms stad som innebär att barn inte får gå kvar i förskolan ytterligare ett år. Undantag från skolplikt kan göras om vårdnadshavare begär det och särskilda skäl finns. Inför läsårsstart 2025 beviljades drygt 65 barn ett extra år på förskolan av cirka 80 ansökningar. Förskolenämnden är medveten om att rutinerna som tillämpas kan skilja sig åt mellan kommuner, då det är hemkommunen som prövar frågan om uppskjuten skolplikt efter begäran av barnets vårdnadshavare. I Stockholms stad görs bedömningen av utbildningsförvaltningen i samråd med vårdnadshavare, rektor och andra relevanta professioner. Ansökan

prövas alltid utifrån barnets bästa. Beslutet kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN). Vid uppskjuten skolplikt ska barnet erbjudas att gå kvar ett år i förskolan tills hen börjar i skolan.

Förvaltningens bedömning är att Stockholms stad har ett väl utvecklat arbete med tydliga processer upprättade kring övergångar från förskola till förskoleklass för barn i behov av omfattande stöd.

Förvaltningen betonar att det centrala är att varje barn ges individuellt anpassat och åldersadekvat stöd, vid övergången från förskola till förskoleklass och vidare genom hela skolgången. I enlighet med nationella riktlinjer och lagstiftning.

2. Vilka möjligheter finns att, redan inför höstterminen 2025, införa större flexibilitet i skolstarten för barn som väntar på utredning eller har behov av särskilt verksamhetsstöd?

Stadsdelsnämnderna samverkar med utbildningsnämnden för att säkerställa att barn i behov av särskilt stöd får en individuellt anpassad övergång från förskola till förskoleklass. Enligt framtagna rutiner inleds denna process redan under hösten året före skolstart. En del i rutinen är att utbildningsförvaltningen varje hösttermin bjuder in personal i förskolan till en digital information om övergång från förskola till skola för barn med intellektuell funktionsnedsättning.

Ansökan om att få gå som lokalintegrerad elev i förskoleklass på en anpassad grundskola skickas in av förskolan tillsammans med vårdnadshavare och ska vara utbildningsförvaltningen tillhanda senast den 31 oktober året före skolstart.

Detta sammantaget gör att eventuella ändringar i rutinen kring övergångar mellan skolformerna för barn med omfattande behov behöver göras med lång framförhållning.

Inför höstterminen 2025 har enskilda ärenden där barn väntar på utredning eller insatser prövats, där ansökningar har inkommit. Staden arbetar kontinuerligt med att utveckla och förbättra samordningen och ta fram flexibla lösningar, såsom förstärkt introduktion i förskoleklass, för att bättre möta barnens behov vid skolstart.

3. Hur arbetar förvaltningen för att säkerställa att information från BVC och förskola följer med barnet vid övergången till förskoleklass – särskilt när barnet inte gått i förskola?

Förskoleförvaltningen överlämnar till ansvarig nämnd att besvara hur den säkerställer att information följer med barnet vid övergången till förskoleklass. För barn som inte varit inskrivna i förskola finns ingen information från förskola att överlämna. När

barn börjar i förskoleklass tar elevhälsans medicinska insats (EMI) över det medicinska ansvaret som barnhälsovården (BHV) haft för såväl barn i förskola som barn som ej gått i förskola.

Frågorna 4–5 rör områden som ligger utanför förskolenämndens ansvarsområde. Förskoleförvaltningen hänvisar till den nämnd som ansvarar för respektive område, då dessa frågor omfattar insatser och beslut som faller in under andra verksamheter inom stadens organisation.

4. *Vilket stöd får skolor som tar emot barn med omfattande behov utan tidigare dokumentation eller förberedelse?*
5. *Finns det planer på att införa anpassade förskoleklasser eller andra lösningar för barn som är på väg mot anpassad grundskola, men ännu inte fått sin placering?*

Sammanfattningsvis är förvaltningens bedömning att Stockholm stad har ett väl utvecklat och strukturerat arbete för övergången mellan förskola och förskoleklass för barn i behov av omfattande stöd. Rutinerna utgår från skollagens regler om skolplikt² och erbjuder tre alternativ; förskoleklass i grundskola, lokalintegrerad placering i anpassad grundskola eller uppskjuten skolplikt. Utgångspunkten är att barnet ska få delta i den skolform där det finns kompetens för att ge barnet individuellt och åldersadekvat stöd. Bedömningarna görs alltid utifrån barnets bästa i nära samverkan med vårdnadshavare, utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna samt övriga relevanta aktörer.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att förskolenämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Gunilla Davidsson
Förvaltningsdirektör
Förskoleförvaltningen

Katarina Odén – Ryhede
Avdelningschef
Förskoleförvaltningen

Bilagor

1. Skrivelse bristande stöd vid övergången från förskola till anpassad skolgång.